

PRENSA
FORNIA

12 NOVEMBRE 1988 No. 81 - V ÈPOCA - ANY XXIX - REVISTA QUINZENAL

sumari

* PORTADA

Dues fotos que volen dir moltes coses.

Han passat mols anys i ja n'hi ha que no es troben entre noltros.

Eren altres temps, on el Club Llevant duia la batuta de la cultura artanenca.

* CLUB LLEVANT

Amb motiu de l'entrega del local social del club a "La Caixa" del qual n'es propietari, Bellpuig ha entrevistat els qui han estat presidents de dita Entitat durant els seus anys de mandat (planes 6, 7 i 8)

Editorial

(plana 3)

* POLITICA LOCAL

Darrer i polèmic ple del nostre Consistori.

(plana 10)

* NOTICIARI

* XERRIM-XERRAM

* ESPORTS

* MÉS COL.LABORACIONS

col·laboració

Gabriel Genovart

PETITA HISTÒRIA DE L'INSTITUT (II)

L'actual Institut Llorenç Garcias i Font és el resultat de l'evolució i transformació d'aquell Col·legi Municipal creat a l'any 1969, una evolució que s'esdevingué en les etapes següents:

1. Del curs 1969-70 al curs 1972-73.

El Col·legi funcionà com a Centre Lliure Adoptat de Batxiller Elemental sota la tutoria de l'Institut de Felanitx (aleshores el més apropiat). El Claustre estava constituït per dos Llicenciats Universitaris encarregats de càtedra, un de Lletres i l'altre de Ciències, retribuïts per l'Estat, i un conjunt de professors que majoritàriament pertanyien al Magisteri Primari i que retribuïa l'Ajuntament. El Centre estava provisionalment ubicat al vell edifici de Ca'n Morey, al carrer de les Parres, tot esperant la construcció d'un nou edifici que s'havia d'aixecar a la falda de Sant Salvador i que, per una sèrie de raons bastant lamentables que no vénen ara al cas, no es va arribar a construir, tot i que el projecte està ja aprovat.

2. Del curs 1973-74 al curs 1976-77.

Fou el període que podríem denominar de CRISI I SUPERACIÓ.

El no haver construït l'edifici en el moment oportú, la nova ordenació de cicles educatius de la Llei Villar, la manca de directrius clares per part del Ministeri, la supina incompetència d'algunes autoritats provincials d'Educació i les vacil·lacions consistorials sumiren el Col·legi en una crisi profundíssima que va estar a punt d'enfonsar-lo definitivament i amb ell totes les seves possibilitats de futur. Tot això davant la desesperació dels que aleshores érem els responsables acadèmics del Centre, que vèiem com s'escolava l'oportunitat veritablement històrica de mantenir i consolidar l'Ensenyança Mitja al nostre poble i fer d'aquest el cap d'una futura comarcalització.

Davant aquest estat de coses, des de la Direcció del Centre vàrem emprendre una tasca de conscienciació de persones i de pressió a l'Ajuntament. Fruit d'ella va ésser la creació del Patronat que a partir de 1973 passaria a regir els destins del Col·legi i que emprengués la seva feina amb una gran il·lusió i no manco de decisió i encert. L'Ajuntament del batle Pastor reaccionava també positivament, plegant-se a les directrius del Patronat, i iniciava els tràmits per a la construcció d'un nou i bell edifici escolar a Na Caragol que reuniria totes les condicions exigibles a l'ensenyament del futur BUP.

A l'entretant -perquè no fou gens fàcil treure endavant el projecte d'aquest nou edifici- es va sol·licitar, allà per la primavera del 73, el canvi d'ubicació del Col·legi, que de Ca'n Morey (que no reunia cap condició com a centre escolar) passaria a l'edifici de les velles Escoles Nacionals (a on estaria per espai de quatre cursos), aprofitant la circumstància insòlita, i gairebé escandalosa, que aquestes havien quedat pràcticament buides d'alumnat -i si no hagués estat per aquest fet absolutament fortuït, que en aquells moments esdevingué en providencial, la Inspecció, amb tota probabilitat, hagués clausurat definitivament el Col·legi, a falta d'un edifici escolar amb uns mínims d'adequació pedagògica; mai agraïrem prou aquell fet, per altra banda tan lamentable.

Per aquells anys, l'artanenc -i aleshores Procurador en Corts- Gabriel Tous Amorós passava a fer-se càrrec de la Delegació Provincial d'Educació i, per part seva, tot seria un desfer-se en ajudes i recolzaments.

El Col·legi seguia endavant. El Patronat feia la seva feina i aconseguia no només salvar la continuïtat del Centre, sinó que també, a instàncies de Gabriel Tous, posava en funcionament, amb el mateix quadre de professors del Col·legi, una Secció de Formació Professional de 1er Grau (la mateixa que encara funciona a les Velles Escoles). Simultàniament es sol·licitava impartir el Batxiller Superior i, en arribar l'hora, el nou Batxiller Unificat i Polivalent en règim de Col·legi Homologat (categoria acadèmica que li permetria la qualificació dels alumnes a càrrec exclusivament dels professors del Centre, sense cap tipus d'examen final intervingut per professors forans).

A tot això, el Ministeri d'Educació es limitava a ajudar, després de moltes súpliques, assignant un Llicenciat més al seu càrrec, mentre que el Patronat, per la seva part, procurava dotar la plantilla amb professors que tinguessin algun tipus de titulació superior (un Llicenciat en Belles Arts, un Menescal, etc.). A l'octubre de 1975, i ja amb un claustre quasi totalment compost de professors Llicenciats, es començaria a impartir el nou BUP en règim de total autonomia acadèmica i dependència només administrativa de l'Institut Mossèn Alcover de Manacor.

3. Del curs 1977-78 al curs 1979-80.

A l'octubre de 1977 el Col·legi es traslladà de l'edifici de les Escoles al nou Centre, encara inacabat, de Na Caragol. El nou Centre, construït totalment a càrrec de l'Ajuntament, no estaria llest fins mesos després. S'inauguraria -si no ho record malament- el primer d'abril de l'any 1978. El BELLPUIG en donà cumplida compte.

Al llarg d'aquest període, el Col·legi funcionaria més o manco estabilitzadament com a Col·legi Homologat de BUP i COU seguint sota titularitat de l'Ajuntament.

4. A partir del curs 1980-81.

A partir d'aquest curs, un cop feta a l'Estat per part de l'Ajuntament d'Artà la cessió de l'edifici de Na Caragol i de la titularitat del Centre, el Col·legi Municipal passava a convertir-se en el que és actualment l'Institut Llorenç Garcias i Font, en part gràcies a les gestions a Madrid de l'artanenc Josep Melià -aleshores Secretari d'Estat del Govern Suárez- que accelerà el procés de conversió del Col·legi en Institut.

I aquesta és en línees generals -i deixant de banda, perquè més val fer-ho així, alguns episodis més o manco subterranis- la història d'un Centre que des dels seus orígens sempre fou conegut popularment amb el nom de "s'Institut", malgrat no ho fos, encara, i que, avui, és un dels orgulls d'Artà. La història contada per una persona que la visqué de molt aprop.

editorial

EL CLUB LLEVANT DINS LA HISTORIA D'ARTÀ

Qualsevol esdeveniment que porti a la convocatòria de les persones diu amb ell sempre un pes d'utilitat. Si aquest succés és fortuït, serà ben providencial. Emperò quan aquest fet és impulsat pels mateixos homes que sentin la necessitat de conjuntarse entorn d'una tasca ideal de la cultura encara més es pot deixar sentir la seva influència dins els pobles.

Aquesta va ser la idea que encoratjà els promotors del Club Llevant, quan l'any 1967, no havent-hi a Artà quasi res organitzat per rompre la terrible incultura dels nostres pobles, constituïren l'associació que sens dubte ompliria un buit dins la vida social artanenca.

El Club Llevant es llança en la promoció de l'home en els seus múltiples aspectes, tractà de fomentar i enaltir la cultura i la diversió entre tots els seus associats i, no confiant en què el camí a recórrer es trobàs sembrat de roses, aspirà a tenir una llarga vida i a convertir-se en quelcom essencial dins la vida artanenca, comptant amb un local improvisat i amb un centenar de membres.

El Club Llevant es presentà bàsicament independent de l'Ajuntament i de la Parròquia i obert a tota manifestació en favor de la cultura nostrada. Ambdues connotacions eren mèdites dins les nostres contrades.

De bon començament, el Club Llevant desitjava ser de tot el poble, però experimentada l'etapa de l'eufòria de la constitució, tastà les incomprendions i desercions dels mateixos socis, tastà dificultats per elegir els seus presidents i per conjuntar els valors joves i madurs, els particulars i els comunitaris i assaborí la fredor impopular dels qui no eren del Club que era tingut per ells com a monopoli de la cultura d'Artà.

El Club Llevant, al llarg de la seva història, ha tingut sis persones que han comandat el seu destí com a presidents efectius. Tots ells, i cada qual a la seva etapa, posaren tota la seva il·lusió i esforç per fer anar envant la cultura dins el nostre poble, i segur que ho varen aconseguir. Ells mateixos s'enriquieren dels resultats i a dos d'ells els serví de plataforma per donar el salt al comandament del poble artanenc, essent elegits batlles. Tals foren primer en Miquel Pastor Vaquer i després en Jaume Morey Sureda.

Tots els presidents es saberen envoltar de bons companys per formar la junta directiva del Club i l'harmonia va ser sempre la tònica en el desenvolupament de les activitats a realitzar. Però els temps canvien. Es pot dir que des de l'entrada de la democràcia la gent s'ha anat retirant de la vida del Club, no per cap motiu en contra del mateix sinó com per inèrcia i per l'enfocament de la cultura cap a altres metes o bé degut als medis més apropiats i del temps que correm. També potser hagi estat suplert per altres focus de cultura de petits grups que la mantenen amb altres aspectes. Potser per tant, que el Club Llevant hagi acabat la seva tasca dins el nostre poble. Però el que de seguretat pot negar es que el seu naixement fou providencial i beneficiós per a la nostra cultura. Actualment està decaïgut i quasi segur que a les portes de la seva desaparició. Amb tot i això el Club Llevant constituirà per a sempre un bell capítol de la història cultural d'Artà.

BELLPUIG

REVISTA QUINZENAL
Nº 81 V EPOCA 12 NOV. 1988

REDACCIÓ
I ADMINISTRACIÓ:

C. Rafel Blanes, 10, 1ª ARTA

Dipòsit legal: P.M. 57-1969.

IMPRIMEIX:

Gràfiques Llevant
Carrer Ciutat, 55. ARTA.

CONSELL DE REDACCIÓ: R. Umbert, C. Obrador, G. Bisquerra, B. Lliteras, J. Mayol, S. Massanet, A. Esteva, M. Santandreu, J.Mª Massanet, E. Piris, Mª Gelabert, J.L. Martín.

COL·LABORADORS: G. Bisquerra, A. Genovart, B. Lliteras, P. Xim, G. Genovart, P. Vaquer, J. Morey, M. Morey, J. Casellas, J. Cantó, A. Gili.

FOTOGRAFIA I DIBUIXOS: A. Torres, C. Obrador, A. Espinosa i Arxiu.

ADMINISTRACIÓ: G. Bisquerra, A. Esteva, C. Guerrero, Maria Gelabert, Mª Antònia Sureda.

notícies

RESIDÈNCIA

El passat dia 20 d'octubre es va fer la ja tradicional visita al Restaurant s'Era de Pula on els nostres residents són convidats a dinar i esplai.

Amb antelació al dinar varen visitar els jardins de la Casa March a Cala Ratjada i després del dinar hi hagué ball al sò de les castanyetes sonades per na Maria Genovard. També els acompanyà na Magdalena Xineta i en Toni Butler que els va fer un caramull de gloses, de les que en transcrivim algunes com aquesta:

N'Aurelio vull saludar mos ha servit bon menú és ben cert i ben segur que ell es pot alabar si mos torna convidar tornarem devora tú.

Sa Posada dels Oloros sempre serà apreciada sa gent major ha trobada bona gent per cuidar-los es poble n'està orgullós i per molts és visitada.

Per completar sa plagueta no voldria haver fet tard gràcies a Na Genovard i també a Na Chineta per l'esquerra i per la dreta tothom hi ha pres part.

▽ ▲ ▽

FESTA DE L'ARTA

El 28 d'octubre es representà al saló del Convent una obra teatral amb motiu dels lliuraments dels diplomes otorgats per la revista ARTA, a diferents entitats i persones del poble.

BELLPUIG fou un dels agraciats i va rebre el diploma que li otorgaren l'any 1983.

▽ ▲ ▽

EXPOSICIÓ

Del 1 al 7 de novembre restà oberta una exposició a Na Batlessa a càrrec de Hans Christian Andersen, organitzada per la Direcció General de Cultura.

Aquesta exposició és itinerant del museu que té aquest senyor a Odense (Dinamarca). A més de l'Ajuntament d'Artà, hi col·laboren els de El Migjorn Gran, Andratx, Alaró, Sineu, Maria de la Salut, Porreres i Lluçmajor, pobles on també haurà estat exposada. També hi col·labora la Conselleria del Govern Balear.

"SI ELL TORNAS"

Aquesta obra que fou representada al teatre del Convent, potser hagi estat polemitzada per un sector de gent que li costa canviar els seus principis. Però la nostra opinió i la de molts, és que fou molt positiva, ben representada i el tema molt suggestiu.

Enhorabona a tots els actors, guionistes i organitzadors d'aquesta obra.

▽ ▲ ▽

CANVI A CORREUS

El passat 31 d'octubre hi hagué rellevament a la direcció de l'oficina de correus.

Va cessar en Felip Jaume Ramis, després d'una estada de 4 mesos al front de la nostra estafeta. Home fener i de gran tacte amb el públic, per tant, sembla que la gent l'enyorà. L'ha substituït en Manolo Gómez, ja conegut per haver treballat a l'oficina com a substitut altres vegades.

Es vertaderament deplorable el que passa a l'oficina de Correus d'Artà. Fa ja més de 2 anys que la plaça està vacant i ningú li fa ganes ocupar-la amb caràcter definitiu, i amb tota la raó del món. El local està fet un "caos" i quasi sembla tercermundista del mal estat en què és troba. I això que, dit pels mateixos usuaris, si s'adecentàs com pertoca seria una de les oficines que agafaria força pel seu emplaçament geogràfic.

Esperem, per tant, que els responsables facin les passes pertinents per posar-hi remei per tal que puguem tenir una delegació postal com Déu mana.

▽ ▲ ▽

EXPOSICIÓ

El dia 29 d'octubre passat tingué lloc a Vora Vora una exposició de pintures-relleus, a càrrec d'en Guillem "del Dorado". Sembla que aquest home, a més de saber fer bon cafès -era el seu ofici- també té unes qualitats originals de cara al pinzell.

Enhorabona, idò, Guillem.

UNA DE MONIATOS

Aquest disforjo **moniato**, de 4 kilos va ser cultivat a la finca de Sos Fulles d'en Joan Perelló, a) de Sa Serra.

Aquesta mostra no és la més grossa de la collita, ja que un altre va pesar la friolera de 5,5 Kgs. i en general els demés no desmereixien.

Enhorabona Joan i que no siguin els darrers.

CENTRE 2000 U

El dia 4 de novembre s'inaugurà una nova tenda dedicada a reportatges, foto i vídeo, al carrer d'Antoni Blanes, 16.

També s'ofereix en la venda d'objectes de regal.

CLUB 3ª EDAT

En data del 3 d'octubre la junta directiva del Club de la 3ª Edat va estudiar i acordar una proposta del soci en Miquel Ginard Cursach, que tractava el següent:

"Expedir un carnet especial a les persones-socis majors de 80 anys, les quals quedarien com a socis honoraris amb iguals drets que els demés, però exents de pagar la quota mensual. Per tenir dret a dit carnet és necessari dur un any de soci del Club".

Tots els directius otorgaren el seu vot favorable a la proposta i s'anirà pensant la data per fer una festa per tal de donar els carnets pertinents.

de la colònia

A. Genovart

CALMA

La tranquil·litat i la calma han estat les dominants durant aquestes darreres setmanes; ni tan sols el pagament dels impostos municipals -cada vegada més salats- ha enterbolit aquest clima; es veu que la gent ja s'ha fet la idea de que ha de pagar el que li diuen i basta.

AMPLIACIONS

Des de fa temps estan anunciades les ampliacions del port i del cementiri; segons pareix, la primera du bastanta coa pel fet que els permissos darrers s'han de donar a Madrid on ara hi ha els "papers", però ja sabeu que devers la capital d'Espanya segons quines coses "van despacio".

L'ampliació del cementiri, que només depèn de l'Ajuntament, pareix més imminent, abans del 15 d'aquest mes; per cert que si voleu comprar algun solar ("unidades de enterramiento" que diuen ara) per fer la tomba familiar, el podeu adquirir al preu de 400.000 ptes. Algú deia que amb aquest preu seria millor demanar la incineració i llavors que els fa-

miliars s'emportassin les cendres al corral de ca seva.

ELS BARS RODEN CLAU

No se sap si per la temporada hivernenca o si per un període més llarg, el que és cert és que actualment han tancat els següents bars i restaurants: Casa Naval, Club Nàutic, Esplai Internacional, Sol y Mar, Romacar i Ca'n Dadvid. Ara resten oberts el restaurant Ca'n Llorenç i els bars Playa i Tamarindos i per suposat el Centre Social.

GARRIGA

A la tardor, les nostres garrigues i pinars es solen convertir en "Santuari de peregrinació" per les persones que tenen el bon gust d'assaborir els esclata-sangs, peus de rata i altres bolets molt apreciats. Enguany però -al manco fins aratotes aquestes espècies gairebé no han aparegut i són pocs els que han trobat i, per tant, tastat els esclata-sangs. En canvi es pot dir que aquest any hi ha una gran afluència de tords i que els aficionats a la caça d'aquestes aus migrants estan més que satisfets amb les seves captures.

ECOS ecos

MES DE OCTUBRE

NACIMIENTOS

Día 10 de Octubre.- **Salvador Viejo Ferrer**. Hijo de Salvador y Francisca. C/. Son Ros, 12.

Día 11.- **José Sansó Pons**. Hijo de Juan y Angela. C/. Era Verilla, 25.

Día 12.- **Margarita Riera Arrom**. Hija de Francisco y Rosa-María. 31 de Març, 44.

Día 13.- **Juan Esteve Massanet**. Hijo de Juan y Mª Angela. C/. Clutat, 47.

Día 30.- **Gabriel Expósito Requena**. Hijo de José y Purificación. C/. Jaime II, 21.

MATRIMONIOS

NINGUNO

DEFUNCIONES

Día 5.- **Rosario Silva Galán**. a) Silva, 67 años. C/. 31 de Març, 52.

Día 8.- **María Teresa Maezo Cifuentes**. 69 años. C/. Paseo del Mar, Colonia San Pedro.

Día 23.- **Isabel Cantó Vaquer**. a) Caleta, 79 años. C/. Boto-vant, 16.

UN BETLEM

DE PERE PUJOL

DONAT A LLUC

Com arbre esponerós que ja ha florit i mostra sa bellesa en primavera, així omplen de goig i fan mirera les terresquites que un home ha esculpit,

Josep, Maria i el Nin petit, el bou i la mula alenat darrere: un betlem al viu, tal així com era, quan nasqué Jesús en la santa Nit.

El fang parla i parla a la vista, en l'obra primmirada d'un artista que per moments aixeca més el vol per assolir bellesa, harmonia... Això és certament el que somnia, i plasma, l'escultor Pere Pujol.

J. Sard

Artà 22.10.88

reportatge

Raco del Secretari

Com a secretari que som i he estat des del desembre de 1972, vull fer una mica d'història del que jo he viscut respecte a la vida cultural del Club durant aquest temps, i més que el primer president per motius de salut no ha pogut enllestir la seva col·laboració que de segur era la més interessant per haver estat el primer mandatari de dita associació.

Començarem amb una part de la transcripció de l'acta fundacional del Club Llevant:

"En la villa de Artá (Balears) siendo las 21 horas del día 11 de julio de 1967, se reúnen las personas abajo suscritas, todas ellas con capacidad de obrar, con el fin de hacer uso del derecho de asociarse que reconoce la vigente Ley de Asociaciones de fecha 24 de diciembre de 1964". (Siguen 14 firmas que transcribimos)

Miguel Pastor, Juan Alzamora, Cristóbal Carrió, Juan Mesquida, Esperanza Morey, Aurelio Conesa, Lorenzo Terrasa, Francisca Genovard, Pedro Ginard, Francisco Lliteras, Sebastián Riera, Jorge Llull, Francisca Cursach y Andrés Forteza".

La primera junta directiva que es va constituir amb caràcter provisional (es va fer efectiva el 8 de desembre del mateix any) va quedar establerta amb acta del 5 de setembre de 1967 d'aquesta manera:

PRESIDENT: Miquel Pastor
VICE-P. Joan Mesquida
SECRETARI: Esperanza Morey
VICE-S.: Fca. Genovart
TRESORER: Fco. Lliteras
VICE-T.: Seb. Riera
GESTOR: Pedro Ginard

VOCALS: Fca. Cursach, Andrés Forteza, Cristóbal Carrió, Juan Alzamora, Aurelio Conesa, Lzo. Terrasa, Apollonia Genovart y Jorge Llull.

En Miquel Pastor fou president del Club fins el febrer de 1971, data en què li va ser acceptada la dimissió per haver-lo nomenat batle d'Artá. Durant el seu mandat com a president feu molta feina i passaren moltes coses, tal volta les millors de la vida del Club, potser per ésser els primers anys i per la il·lusió dels fundadors.

Els socis fundadors foren 74 i el seu primer local estava ubicat al primer pis del Centre Social, cedit pel llavors Ecnòom d'Artá D. Mateu Galmés. El 21 d'octubre de 1973 es va traslladar al carrer Hostal, 2, local que ens va cedir la Caixa de Pensions. Aquest di es va fer una gran festa i dit local va ser benèfic pel capellà i soci del Club Mn. Antoni Gili. El Club va arribar al considerable nombre de 281 socis.

Pel Club passaren molts personatges de la cultura local i mallorquina, alguns dels quals estamparen la seva firma i dedicació al "Libre d'Or", com per citar alguns, Alexandre Ballester, Jaume Vidal, Planas Santmartí, Fray E. Rojo, A. Riera Nadal, J. Mascaró Passariu, Gafim, Lluís Ripoll, E. Pascual, Janer Manila, Mª F. Sureda, Llorenç Lliteras, B. Torres, P. Rafel Ginard Bauçà, Gaspar Sabater, etc.

Els períodes de mandat dels presidents foren aquests:

M. Pastor, 9-67/2/71.

Jeroni Cantó: 4-71/12-72.

Jaume Morey: 12-72/12-73.

Jaume Casellas: 12-73/9-74.

Antoni Esteve: 11-74/5-76.

Miquel Morey: 5-76/5-78.

Entre en M. Pastor i en Jaume Morey hi hagué un president Gestor durant dos mesos i que fou en Jordi Llull, i entre en Jaume Casellas i en Miquel Morey va presidir com a Gestor en Climent Obrador.

Des del maig de 1978 el Club Llevant ha estat regit per una Gestora, de la qual el primer president fou en Xerafi Guiscafrè fins al gener de 1980 data en que només quedaren 4 directius i la Gestora quedà de la següent manera:

PRESIDENT-SECRETARI:

Guillem Bisquerra

VICE-P. Antoni Gili

TRESORER: Margalida Morey

VICE-T.: Jeroni Ginard

Des del 80 no hem fet res més que aguantar els càrrecs per no deixar morir el Club. En data del 27 de setembre de 1988 es va fer entreg del local social,

propietat de La Caixa i a petició de la mateixa, ja que les activitats del Club eren nules. Els pocs objectes que restaven foren traslladats al Centre Social i estan a disposició dels que vulguin seguir o perpetuar el Club Llevant.

No vull acabar sense retre homenatge al que fou president del Club per espai de 2 anys i que ja no es troba entre noltros. Es tracta de Antoni Esteve Sullá. D. Toni Regalat, com tots l'anomenàvem, fou un bon president. Jo li vaig fer de secretari durant el seu mandat i puc testimoniar que, malgrat la vida del Club ja era precària per aquell temps, D. Toni li donà una empenta amb molta dedicació i il·lusió. Sempre va presidir les juntes directives malament tingué guardia-metge. Ell sempre deia a caseva que el cercassin al Club i més de dues vegades el cercaren. Tots els dilluns ens reuníem i molts acabàvem al bar celebrant qualque esdeveniment. Va ser un gran continuador de les excursions, sobre tot de les culturals, i també de la festa de Sant Antoni, fent que mai faltàs el fogueró al Club. Sempre tingué temps per presidir les conferències, les exposicions i les assemblees.

No em resta més que informar als qui estimen la cultura i en definitiva el Club Llevant, que les seves pertinençies estan a la disposició de tots, i que si qualcú es dona amb coratge de continuar la tasca començada fa 21 anys, només ho ha de manifestar. El Club Llevant no és mort (per desaparèixer es necessiten els vots de les dues terceres parts dels socis) però també és ver que tampoc té vida.

Sols un miracle el pot tornar fer reviuire.

G. Bisquerra

JERONI CANTO

1. Sobre el naixement i la fundació del Club Llevant poca cosa hi puc dir, ja que per aquell temps -l'any 1967- jo habitava a Catalunya i només era a Mallorca -concretament a la Colònia de Sant Pere- les temporades de vacances. Del naixement del Club en sabrà explicar moltes coses en Miquel Pastor "Rabassó" que, juntament amb altres persones amb inquietuds, van posar el llevat del que seria durant molts anys l'únic focus cultural del poble; ell va ésser també el primer President.

2. Em sembla que era l'any 1971 quan vaig rellevar en Miquel com a President del Club; ell va ésser anomenat Batle d'Artá.

Els fets més destacats durant els anys que vaig regir el Club i que record en aquest moment són:

- Organització dels primers "Endavallaments" fins que es va fundar el Patronat. Sota la direcció d'en Xerafi Guiscafrè i amb la col·laboració de quasi tots els membres de la Junta Directiva i d'altres socis del Club, passàvem moltes vetllades dins una petita cambra de Sant Salvador, intentant fer una mescla inflamable per omplir les torxes que havíem de penjar a les murades; unes vegades fèiem clar i altres espès, però finalment ho aconseguíem.

El Club sense local ni "vida" Punt de vista dels presidents

- Fundació d'una escola de Ballet per a fills i filles de socis; mitjançant una quota simbòlica assistien a classe dues vegades per setmana. La professora era una Anglesa resident a Cala Ratjada -Ivonne-, que desinteressadament es sacrificava per ensenyar aquelles nines. Va quedar sembrada la llavor que més tard va donar els fruits que tots sabem: Na Mª Bel Sanxo i la seva escola en són una mostra.

- Es va organitzar el Tenis de Taula i durant uns anys es va sentir parlar per tot Mallorca dels jugadors artanencs, ja que participàvem a tots els campionats insulars, aconseguint nombrosos trofeus.

- Amb motiu de les festes de Sant Antoni, s'organitzava el fogueró davant el local del Club, on tots els socis -i molts que no ho eren- podien beure vi, torrar i menjar gratuïtament botifarons i llengonisses.

- Els diumenges es feien audicions de música clàssica per a tots els socis afeccionats. El responsable era en Jaume Alzina.

- A més de tot això, no passava cap mesada que no s'organitzàs alguna conferència sobre temes d'actualitat.

3. Crec que el Club Llevant va omplir durant quinze anys un buit molt gros en l'aspecte cultural del nostre poble. Dic quinze anys perquè ja en fa uns quants que és mort. És una llàstima però és així.

Quines són les causes? Eren altres temps, -no teníem democràcia aleshores- i molts socis podien desenvolupar les seves inquietuds culturals, socials i polítiques dins el si del Club, el que era difícil d'aconseguir fora del mateix.

Per altra part, ara hi ha altres entitats que cada dos per tres organitzen actes i festes altre temps reservades al Club Llevant, suplantant-lo en certa manera. També es podria parlar de la desgana del jovent actual que passa de moltes coses i té altres curolles que li semblen més interessants.

JAUME MOREY

1. Pens que hem d'entendre la història del Club Llevant com a producte d'una època molt determinada. L'any 67 comencen a respirar-se al nostre poble uns aires nous. Amb la millora del nivell de vida es desperta una aspiració qualitativa-ment distinta: el desig d'uns béns culturals als quals, per una part, hom creu tenir-hi dret; per altra, que els pot obtenir; i, finalment, que se'ls pot procurar. En el mateix sac hi ha la idea que la democràcia és un valor vàlid i adequat al temps. L'associacionisme s'estén per tot arreu: associacions culturals i d'esplai, sobretot, però també comencen les de veïns, per exemple. A Artá podem pensar, amb una perspectiva de vint anys, que també s'hi donava aquesta aspiració. I a més hi va haver les persones. No s'entendria sense una generació determinada: gent amb l'optimisme d'un temps nou i que es creu capaç d'obtenir-lo. L'impulsor crec que va ser un franciscà que mogué molt de renou a la Mallorca d'aquell temps. I a Artá. Sota el lema bifrontal de "cultura i diversió" es feren unes trobades a Ca'n Matemales. Allà va anar cristal·litzant la idea, una junta gestora, un projecte d'estatuts i, finalment, el Club Llevant.

La seva vida cultural? Indiscutiblement positiva, molt positiva. De forma especial en els primers anys. Record tres presències. La de Josep Melià (doble: a l'es-

tiu, sobre el terrat del Centre Social, al primer local, amb un apotecari Pujamunt que degué reviuire amb gust temps molt anteriors; després, a final d'any, una conferència al teatre Principal. Era l'any d'Els Mallorquins. Més envant, la d'Antoni Serra i la de Jaume Vidal Alcover.

La clau va ser l'intent de donar satisfacció a les aspiracions esmentades i pens que ho va aconseguir. El Club Llevant va ser un exercici social importantíssim, i el primer símptoma es revelà quan el seu President fundador va ser designat batle de la vila. I seria un tema interessant discutir les contradiccions que això va disparar, i els efectes que se'n derivaren. Des d'aleshores va anar sent productiu en aquesta direcció; però no ho he de comentar jo. En el pla estrictament cultural el benefici és consonant amb el consum de béns culturals: notable en els primers anys, els d'intensa activitat, i paulatina minva fins a l'estat actual. La seva personalitat va ser patent durant uns deu anys, tenia presència i pes.

2. Sense cap classe de dubte, l'obtenció i inauguració del local actual. El delegat d'aleshores, Antoni Cursach, i un membre de la directiva, Pere Ginard Terrassa, Leu, ho pastaren bé. Era una aspiració suscitada en els primers temps del Club i que després no es va revelar tan important com se suposava: la vida del Club no va millorar d'una manera tan espectacular com algú pensava.

3. Ha fet la seva missió. I això ho consider extraordinari. Els temps, les aspiracions, els mitjans i tantes coses han evolucionat molt. Possiblement per a bé. Si la generació actual el creu útil i sap què ha suposat, possiblement no desaparegui. Si no és així i es disol, atès el que he dit, només patiria la meua nostàlgia.

JAUME CASELLAS

No puc dir massa coses del naixement del Club Llevant ja que no hi vaig prendre part de forma activa. Aleshores el meu paper va esser de simple soci, dels nomenats "de peu".

En relació a la meua presidència, des del primer moment va estar encaminada a treballar en equip, cosa que va ser possible al tenir la sort de poder enrevoltar-me d'unes persones eficients i força treballadores. La tasca principal fou l'apertura cap al poble. Això va dur que en poc temps es doblàs el nombre d'associats. Per dur endavant aquesta política, empenquèrem l'organització d'actes de caire més bé populars, com excursions, predominant les a peu, teatre, competicions de ping-pong, etc. sense descuidar els habituals de cultura i artístics.

Tal vegada del que me sent més satisfet és d'haver aconseguit dur a terme els concerts d'artistes de la categoria d'en Biel Estarellas i del Trio Esterhazy. També record amb molta simpatia la campanya de promoció i difusió de l'himne del Club, original d'en Miquel Fuster, que va arribar a esser força popular dins el poble.

Estic convençut que dins les cendres del Club Llevant en resta foc colgat que sols espera que qualcú les venti per reneixer altra vegada, i que surti el valent o valents és el que esperam.

MIQUEL MOREY

La brevetat, que ens exigeix i entenc, a la contestació al vostre formulari, retallarà, sens dubte, tota una cadena de fets, vivències, anècdotes, opinions i idees que vénen al meu record. Així me trob de sobte davant l'etapa de tot un poble: Artà, a través d'una Entitat Cultural: El Club Llevant. Quasi res...

Tractaré de contestar-vos de la manera més breu.

El naixement del Club és prou conegut per a tothom. Ara bé, per entendre la verdadera dimensió quan es va crear, caldria situar el seu naixement dins aquella època: l'any 67 a Artà, amb totes les limitacions dins el camp que es pretenia ocupar: el cultural.

Després de 21 anys d'aquell fet i haver repassat mentalment i a la lleugera tot aquest temps, no puc més que recordar amb nostàlgia i admiració tot un grapat d'actes i aconeteixements que es dugueren a port mitjançant la nau del Club Llevant.

Com una mostra record les diferents obres de Teatre que es representaren en tantes ocasions. Els assaigs, el saber i conèixer per primera vegada el que era la direcció, un actor, la il·luminació, la importància de l'apuntador i fins i tot del teló. I tot això estava a l'abast de tothom, es podia tocar amb ses mans. I els qui ho provàrem gaudírem i estimàrem el Teatre.

Record també les exposicions de pintura i escultura de reconeguts artistes. Les exposicions anuals dels aficionats del poble. Els concursos de cartells de Setmana Santa, els certàmens Lliteraris Vila d'Artà. I per què no? els dibuixos dels infants per les festes de Nadal.

Aquelles conferències dins les sales fredes (l'única estufeta era incapaç de rompre el fred). Per primera vegada ens parlaren clarament i en públic del sexe i de la política. Fitxau-vos... en aquell temps.

Les excursions a peu... Coneguérem tots els racons de la nostra comarca. No hi ha muntanya ni font que no s'hagi redescoberta amb les excursions del Club Llevant. I tantes altres activitats (cine forum, concerts de cambra, corals) que de segur deixaren sembrada una inquietud, "un foc colgat...", com sempre ens deia un dels que fou President de l'Entitat, D. Toni Esteve (A.C.S.).

Perquè jo, endemés, vaig tenir la sort de prendre part

en diferents equips directius, com a membre i a l'any 76 com a President. I al formar part d'aquest equip sempre es vivien més íntimament els problemes i les alegries del Club. Les reunions periòdiques eren per a mi, a més de punt de partida i coordinació de totes les activitats, el lloc on vaig conèixer una gent que, sense excepció, anava per feina; gent preocupada i responsable per cercar les activitats escaients en cada moment. Gent que resolía qualsevol problema que es plantejés, oferint i coordinant unes activitats que arribaren a formar part d'un poble.

I això, per a mi, era el més destacat, no ja de la Directiva que vaig presidir sinó de totes les que vaig formar part: l'esperit d'equip, el treball i la il·lusió que es necessitava per dur

a terme aquesta tasca, sense que la indiferència general minvès la capacitat.

I és que crec i estic convençut que, gràcies a aquesta feina, el Club Llevant ha tingut dins el nostre poble una presència destacada i profitosa. A pesar de la indiferència i fins i tot de certes gelosies.

No ha de passar massa temps (si és que no s'endevina ja avui mateix) sense trobar a Artà la nissaga del Club Llevant.

El fet que ara sembla irreversible de la seva desaparició em sap greu, molt de greu, si bé em conhorta el saber certament que la seva tasca ha estat complida. I pens que la seva mort, si realment n'és arribada, no serà més que el resultat lògic de tota una evolució.

VOLCAN millor
Telex 69565 VGOR E G.A.T. 820

Calle Binicanel·la, 12 - T 585515/52 CALA MILLOR
Carretera C/la Agulla, 19 - T 564017 CALA RATJADA

CURSET DE FOTOGRAFIA a Na Batlessa

El proper dia 18 de novembre, Climent Picornell exposarà fotografia de plantes i ocells a Na Batlessa.

El dia 19 serà Ives Hennechart amb fotografia d'animals esquius.

El 25, el club Tritón presentarà una exposició de fotografia submarina.

El 26, serà Agustí Torres amb Paisatges i tècnica fotogràfica.

Del 3 al 6 de desembre, concurs exposició fotogràfica de la natura.

VUELOS CHARTER NACIONAL

ALICANTE.....	4.500
BARCELONA.....	4.250
BILBAO.....	8.900
GRANADA.....	9.900
LAS PALMAS.....	19.500
MADRID.....	6.900
MÁLAGA.....	9.900
SEVILLA.....	10.900
ZARAGOZA.....	7.500
TENERIFE.....	19.500
SANTIAGO.....	13.000
OVIEDO.....	11.000

SUPER VACACIONES EN CUBA

FABULAS DEL CARIBE	
10 días en pensión completa.....	129.900
LAS PERLAS DEL CARIBE	
10 días en pensión completa.....	127.900
CUBA A TODO RITMO	
15 días en pensión completa.....	157.900
PARAISO DEL BUCEO	
10 días.....	136.900
PERÚ PANORÁMICO, 13 días.....	209.900
MEXICO LINDO, 15 días.....	158.900

Otros destinos:

CONSULTENOS

saló de bellesa

ESTEL D'AUBA

Isabel Solano
Esteticista titulada

Carrer Joan XXIII, 19-1º - Tel. 56 29 50
ARTA (Mallorca)

Maquillatges
Neteja de cutis
Depilacions
Tractaments facials i corporals
Tractaments anticel·lulítics
Drenatge linfàtic.

NOVETAT

Tenim a la seva disposició:
DEPILACIÓ ELECTRICA

política local

PLE MUNICIPAL DEL DIA 25 D'OCTUBRE

El passat dia vint-i-cinc d'octubre, es celebra una sessió extraordinària que, pel contingut de l'Ordre del Dia, semblava havia d'esser molt conflictiu i en canvi no ho fou.

Hi havia ni més ni manco que l'esbós de les Normes Subsidiàries i el tan polititzat accident de l'ambulància municipal.

Els primers punts eren referents a l'aprovació de les actes de plenaris anteriors i el compte de Tresoreria del segon i tercer trimestre de l'any que correm.

Tot va ser aprovat per unanimitat.

El quart punt era: **Aprovació de l'Avanç del Planejament**, és a dir, presentació de l'esbós del que qualche dia suposam seran les tan esperades Normes Subsidiàries.

Aquest Avanç de Planejament ja s'havia fet una vegada i, segons explica el Sr. Batle, ara s'ha hagut de repetir la presentació degut a la Nova Llei de Costes, ja que aquesta obliga a enviar-ho a Costes abans de l'aprovació inicial. Segons també digué el Sr. Pastor, a partir d'ara s'exposarà al públic i dins un mes i mig en tornar l'expedient des de Costes, ja es podran recollir les suggerències que s'hagin fetes tant pel públic en general, com pels organismes oficials.

Votaren a favor els Independents i P.S.O.E. i varen abstenir-se els d'A.P. i C.D.S.

Llavors és aprovada la concessió de les obres d'ampliació al Cementiri de Sa Colònia, a l'única empresa que es presenta a la subhasta, la qual en cap moment fou anomenada, per tant, no podem donar a conèixer el seu nom.

Es rescindeix un contracte amb l'empresa Coexa S.A. per mor d'una nova normativa del Consell, per la qual totes les obres de més quinze milions de pessetes, han de ser contractades directament pel Consell i no pels ajuntaments.

L'empresa hi està d'acord, segons es digué. Fou aprovat unànimament.

El plat fort de la Sessió va ésser reservat pel darrer moment: **Explicació de l'accident de l'ambulància municipal**.

Segons digué el Sr. Batle, tot el procés passa pels plenaris al seu degut moment i s'extranyava que els antecessors dels que avui ho duen al Ple, no els haguessin informat del tema.

Hi havia i altres camins per assabentar-vos -digué- fora dur-ho a la Sala de Sessions i per ventura eren més normals que els que heu agafat. Això no vol dir que hi hagi res per amagar.

Creim que un lamentable accident com aquest no s'havia de remoure tant, creim que s'ha volgut manipular políticament i esperem que d'una vegada quedi aclarit del tot i quedi aquest trist tema on ha d'estar, és a dir, dins l'arxiu.

Va haver de menar l'ambulància un taxista ja que el permís de conduir dels municipals no permetia conduir-la. El metge digué que s'havia d'anar molt aviat si se volia arribar a temps. En arribar a Ciutat a un semafor que es posava en vermell, es posà la sirena i, com es sabut de tothom, l'ambulància sucua amb dos cotxes. El malalt morí i no fou per mor de l'accident sinó, per les ferides que ja tenia, però per rematar-ho va haver-hi nous ferits i un d'ells queda inútil per la resta de la vida.

L'assessor jurídic de l'Ajuntament aconseguí fer un pacte amb els ferits, indemnitzar-los amb cent vint-i-cinc mil pessetes, renunciant a demanar res més pels danys materials.

Llavors es dugué al jutjat, no per qüestió material sinó, pels danys i lesions que va sofrir un dels ocupants dels vehicles sinestrats.

Va haver-hi un judici oral al jutjat número 3 de Ciutat, on es condemna a l'Ajuntament per les lesions causades, ja que segons el jutge, un dels ocupants quedava incapacitat per a tota la vida i endemés necessitava assistència continua.

Es dictà indemnitzar dita persona per un cost d'una mitja, del que normalment pogués viure. Això puja uns catorze milions de pessetes.

L'Ajuntament va recórrer la sentència encara que l'assegurança cobria els costos de la clínica, ja que estava al Consorci d'Assurances que era estatal i obligatori en aquells moments per a tots els vehicles oficials i no es podia estar a altre companyia.

A un ple del 21 de novembre de 1985, es donà compte de la sentència, recurs de reposició amb missers i procuradors posats per l'Ajuntament.

El jutjat número 4 en data 14 de març del 86 dicta sentència, condemnant de bell nou l'Ajuntament. També fou explicat al plenari. Es posà recurs d'ampare davant el Tribunal Constitucional el 21 de maig del 86 i aquest es pronuncia el 26 de novembre del mateix any ratificant les anteriors sentències.

Davant tot això es féu un conveni amb l'apoderat de la víctima, el 3 de novembre del 87, acordant pagar uns terminis i uns interessos, enlloc de pagar-ho tot de cop.

Acabada aquesta llarga explicació, el regidor Amorós demana si no es tenia una assegurança a tot risc, recordant-li el Sr. Pastor que estava a un consorci estatal obligatori.

Després de moltes preguntes i explicacions i ja per a acabar, el portaveu d'A.P. regidor Sureda, demana qui havia estat l'assessor jurídic de l'Ajuntament i l'advocat i el Batle contesta que el primer havia estat el Sr. Antoni Lliteras, de Can Cardaix i quan les coses es complicaren es passà al gabinet del misser artanenc Sr. Pep Toni Melia.

Tomeu Lliteras

esports

BASQUET

SANIMETAL I ESPORTS JUMA, LA CARA I LA CREU

Mentre el Sanimetal ha guanyat quatre dels cinc partits jugats, l'Esports Juma ha perdut els altres tres jugats fins ara. Així, doncs, es veu que, mentre uns estan a les primeres posicions de la taula classificatòria, els altres estan abaix del tot.

BASQUET SENIOR MASCULI

SANIMETAL	47
CAMPOS	44

Dos punts molt importants en el pitjor partit de la temporada. Es va jugar malament, es varen fer molt pocs punts, però es va guanyar. El partit va ser molt igualat tot el temps, encara que el SANIMETAL sempre va anar un parell de punts davant en el marcador. Cal dir que el partit es va jugar amb molta força i la veterania del Campos davant la joventut artanenca va fer perillar la victòria.

SANTANYI	35
SANIMETAL	55

Victòria clara dels artanencs en un partit on, encara que no es jugàs massa bé, es va fer el suficient per guanyar. Quan faltaven devers cinc minuts per a la conclusió de la primera part el Santanyí només havia fet cinc punts, demostrant que la defensa d'Artà va ser certament bona. Actualment el SANIMETAL es troba classificat als primers llocs, esperem, per tant, que diumenge guanyi al Porreres rival de torn a Na Caragol.

De moment hi ha molts ànims a la plantilla. Físicament l'equip respon molt

QUIQUE TORRES, entrenador del SANIMETAL

bé, potser degut a la falta dels entrenaments. Els jugadors saben de memòria l'escalonada de Sant Salvador i si es queixen l'entrenador respon "quan els contraris ja no poden més, nosaltres encara hem de poder". Així es poden guanyar i es guanyen els partits.

BASQUET SENIOR FEMENI

ESPORTS JUMA	33
JOAN CAPO FELANITX	61

Els primers minuts els felanitxers feren un parcial de 0 a 12. Després, la reacció de les artanencs va fer que s'arribàs al descans amb desavantatge de 2 punts: 22-24. Però a la segona part va ser un desastre i així ho reflexa el resultat final. Mal començament per l'Esports Juma.

BONS AIRES	66
ESPORTS JUMA	53

Tampoc hi va haver sort al desplaçament a Palma. Bona primera part i dolenta la segona. Al descans, l'avantatge era artanenca per un punt i a la segona res

va sortir bé i ens feren un parcial de 14-1.

ESPORTS JUMA	37
SES SALINES	42

Tercera derrota consecutiva en un partit molt dolent, i això que el rival és de les més fluïxes de la categoria. Les de Ses Salines anaren davant en el marcador tot el temps i fins al final no es reduïren diferències.

Demà l'equip es desplaça al camp del Xaloc, que tampoc ha guanyat cap partit dels tres jugats, per tant una derrota més seria llasmosa.

Molts es demanaran què és el que passa dins el nostre equip, que tenint a les seves files jugadores de molta qualitat no han estat capaç de guanyar cap partit dels disputats. Aquesta pregunta no trobaria resposta perquè s'escruiu un caramull de fulles i encara no s'hauria arribat a la meitat. Esperem que demà s'obtingui una victòria, perquè sinó, Déu sap què pot passar...

BIEL TOUS, entrenador de l'ESPORTS JUMA

FUTBOL

MALGRAT ALGUNS RESULTATS, L'EQUIP MILLORA

SOLEDAD 0	ARTA 2
ARTA 0	ANDRATX 0
AT. RAFAL 3	ARTA 2

Comentari:

Als darrers partits sembla que s'ha girat la tuita. Dins el Soledad varem guanyar el partit i no fou per sort. Es va dominar, es feren dos gols i més ocasions de fer-ne.

Contra l'Andratx a Ses Pesqueres les coses no sortiren tant bé. El partit va ser dominat la major part per l'Artà però la sort no va ser la nostra aliada, a més que

ens faltaven alguns jugadors bàsics i la pilota no va voler entrar a la porteria contrari, i això que ocasions n'hi va haver moltes. Pensam que és una llàstima que un jugador goleador hagi d'estar jugant de mig, però tampoc tenim res més, d'aquesta manera ens costa fer un gol, i més a Ses Pesqueres.

El passat diumenge visitàrem s'At. Rafal i fou una llàstima que no puntuàssim ja que inauguràrem el marcador, però als pocs minuts ja ens donaren volta. Després empatàrem i a manca d'un minut per acabar

el partit vingué el gol de la victòria del Rafal. Una verdadera llàstima per a nosaltres.

Si haguéssim duit només un punt del Rafal i contra l'Andratx no l'haguéssim perdut, ara estaríem sense negatius i amb més moral per afrontar els propers partits.

Esperem que demà puguem assaborir una victòria ampla al nostre camp de Ses Pesqueres.

G.B.

XERRIM - XERRAM

"RAVENNA? CA BARRET. Sa Canoa? Què dius? Zona d'especial interès? Passa moro. Parc natural? Ara li fan es mànc. Paradís metropolità de tortugues, orquídies i dragons dragonates que prenen es sol per los forates? No deliris. Tu estàs gat. Idò potser serà Ca'n Bum? Sa fava d'en Maneta. Tal volta hi faran es poligon de Santa Margalida? Ca, ca, ca. No n'endevines ni una. Amolla-li o faré un tro".

"Mira, sa solució és senzi-llissima. Sa Canoa es convertirà en una reserva índia. S'altra diassa vaig veure un mescladís de mescalers, sioux, comanxes, xeroques, apatxes, tolteques, quetxúes, maies, xavants, navajos, inques, dakotes, xoxons, mandans, upsarokes, black-fits, maipurers, omagues, bocotuds, ticumes, etc. etc. acompanyats d'un torsimany bruixot, el qual, navegant en canoa per l'amazones de S'Estany del Bisbe, les tradua la toponímia autòctona al quitxú, txibtxà, araucà, aimara, amén, amén.

Quins orgasmes tingueren els moderns Toro assegut, Jerónimo, Cara-lluna, Fletxa-Negra, Aguila-Rigan, Ploma-Tukakis i Busx-ar-ruix. Ara bé: Abans els indis es caracteritzaven per l'escassesa de pèl, mentres aquests tenen llana fins i tot a ses ungles des peus".

EL PROPPASSAT DIVENDRES, DIA QUATRE, hi hagué reunió de granots a Na Batlessa. Fills meus, com deia el vicari Felip. Viure per riure. Això sí. Accés, el que es diu accés a tal junta ku-klux-klan judeo-masò-nica-esotèrica, sols el tenien bordissoters parajals de la

cultura ventríloqua. Segons un mussol de soca que fa l'invent dins un cimbal d'albera batlessiana, entre mocions, esmenes, pardalades, sarzidures i llambroixades de botovant, arribaren a tres conclusions. Primera: Construcció d'un aeroport internacional de seguretat absoluta, per aterratge de naus espacials de cartró i avions de paper d'estrassa. Segona: Imprimir cinc mil anagrames per vehicles amb el lema següent: Artà, totus locatus. Tercera: Per no tramudar de color, el remei més aconsellable és el afeitar-se només dues voltes a l'any.

QUI FA EL QUE POT, RES MES L'OBLIGA. Refrany totalment cert i que és aplicable a mil circumstàncies de la vida. A Artà tenim un personatge pintoresc que respon per Toni. Té un llinatge que si fos alemany, seria Gisilbert. El mal nom, no ofereix molt de suc de cervell per endevinar l'origen malsonant de la sublim grolleria. Tan se'n val. Un matí preguntà a la sogra quina nit havia passada. "Ai, gendre meu. Gairebé puc alenar". "Padrina, només heu de fer el que pogueu...".

QUE TAL LA COLLITA DE MONIATOS? Segons noves, enguany n'hi ha de molt grossos. Ens han dit que en Joan de Sa Serra n'ha collits que no caben dins una barcella. També els exemplars d'en Pere Xim fan mirera. Són d'unes varietats fora usança. Rodons, llarguers, de tres panxes, bombats, de fus i alquipistres. Au idò. Si hi afegim els de dues cames i cap sec, tendrem enllestida la col·lecció moniatera.

endevinetes d'En Pere Xim

Per la gent admirada
quan solia verdejar.
Ara estic assecada
i el vent em fa volar.
La meua vida passada
un dia retornarà
amb saba de nova anyada.

Solució del número anterior:

Es Xeff Fogó

RECEPTA CULINÀRIA del xeff fogó

Preguntóme un doctor la lengua d'aquí parlante, yo le contesté, galante, con remarcado estupor: "La meua no té pinyol, se lo digo sensa treta, me la enseñó Na Caneta i no Don Jordi Pujol". "Aquí som tots catalans" me dijo muy empipado, "Jo mai hubiera pensado trobar beruls ignorants". "Su señoría, quién es?" "Que qui sóc? Un filólogo". "No sirà Vd. un enólogo que lo ve tot al revés?" "Taujà esquizofrènic, gimnocèfal escombriaire, sabatajós rutinaire d'un país oligofrènic. Som sis milions d'habitants". "Conforme, senyor Don Pompeu. A tal quantitat arriben amb forasters i murcians". "Conjurad emborrassar, folgós grofolut de vagues, deudor permanent d'oragues del mal parlar escarrassar". "Tot seguit li vaig a dí: Si això es parla a Barcelona, a mi me'n queda una estona de xerrar en mallorquí".

PLUVIÒMETRE

AREA URBANA
OCTUBRE

litres m2

Dia 1.....	9'2
Dia 11.....	2'0
Dia 12.....	5'0
Dia 13.....	13'0
Dia 17.....	5'0
TOTAL	34'2